

Datum	Vår beteckning
2025-05-07	25-01171
Ert datum	Er beteckning
2025-02-10	S2023/02719

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande avseende promemorian Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33)

Sjöfartsverket tillstyrker de föreslagna ändringarna med följande förtydliganden.

Läkemedel till sjöss

Promemorian utgår från de läkemedel som innefattas i fartygets skeppsapotek och i fartygens livflottar och livbåtar. Däremot omfattas inte besättningens, och i tillämpliga fall passagerares, behov av receptförnyelser för utländska recept och nyttjande av utländska recept vid särskilda tillfällen. Inte heller behov av övrig läkarvård såsom exempelvis tandläkare nämns i utredningen. Erfarenheterna från COVID-pandemin visade emellertid att det med nuvarande förutsättningar uppstod utmaningar med att tillhandahålla likvärdig hälso- och sjukvård såväl ombord som iland för besättning och passagerare.

Bilaterala och multilaterala överenskommelser mellan Sverige och grannländer vid sjö- och flygräddningstjänst

Sjöfartsverket menar att de bilaterala och multilaterala överenskommelser som finns mellan Sverige och grannländer gällande samverkan vid sjö- och flygräddningstjänst bör beaktas även vid internationellt hälso- och sjukvårdsarbete.

Regionernas sjukvårdsansvar (promemorian 8.1)

Sjukvårdsinsats i samband med sjö- eller flygräddningsinsatser utanför svenskt territorium innebär särskilda utmaningar med anledning av att regionernas ansvar upphör vid territorialgränsen.

Sjöfartsverket har tillsammans med ett antal andra aktörer tagit fram rapporten Aktörsgemensamma insatser i oländig miljö¹. Denna rapport utgår från tre

¹ Rapport Aktörsgemensamma insatser i oländig miljö med förmodat eller bekräftat sjukvårdsbehov i samband med sjö-, flyg- och fjällräddning, Sjöfartsverket diarienummer 20-00408-1, se sid. 34

geografiska ansvarsområdena för sjö- och flygräddningstjänst som påverkar regionens möjlighet att bedriva sjukvårdsinsatser i samverkan med den statliga räddningstjänsten:

1. Inom Sveriges sjöterritorium
2. Inom svenskt SRR (Swedish Search and Rescue Region) men utanför svenskt territorialvatten, både inom svensk ekonomisk zon och på internationellt vatten
3. På internationellt vatten i annat lands SRR

Det finns idag en osäkerhet när det gäller ansvar för att bedriva sjukvårdsinsats i samband med sjö- och flygräddningsinsatser utanför svenskt territorium. Regionerna har enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) stöd för att bedriva sådan sjukvårdsinsats, men inget utpekad ansvar. Svenska staten har å sin sida inga egna sjukvårdsresurser som kan användas vid sjukvårdsinsats i samband med sjö- och flygräddningsinsatser utanför svenskt territorium. Regionerna bör lämpligen, genom avtal eller på annat sätt, ta sjukvårdsansvar även utanför territorialgränsen.

Bedömning av vårdbehov

Sjöfartsverket anser att regionernas möjligheter att ta det övergripande ansvaret ur ett hälso- och sjukvårdsperspektiv, vid en sjö- eller flygräddningsinsats, förutsätter en utvecklad metodik och samordnad teknisk lösning för informationsutbyte och delad lägesbild. Detta förtydligas i tidigare nämnd rapport.²

Statens ansvar för sjuktransporter

Promemorian beskriver regionernas ansvar för sjuktransporter på ett tillfredställande sätt. Däremot saknas en beskrivning av statens ansvar för sjuktransporter som en del av sjö- och flygräddningstjänsten enligt lagen om skydd mot olyckor.

Ovan beskrivna osäkerhet när det gäller ansvar för att bedriva sjukvårdsinsats i samband med sjö- och flygräddningsinsatser utanför svenskt territorium gäller även vid sjuktransporter utanför svenskt territorium.

² Rapport Aktörsgemensamma insatser i oländig miljö med förmodat eller bekräftat sjukvårdsbehov i samband med sjö-, flyg- och fjällräddning, Sjöfartsverket diarienummer 20-00408, sid. 37

Datum
2025-05-07

Vår beteckning
25-01171

Förmåga till livsuppehållande åtgärder

I ovan nämnda rapport har Sjöfartsverket belyst den problematik som kan finnas gällande behovet av kvalificerat omhändertagande enligt följande:

Ibland utför räddningstjänstpersonalen mer eller mindre kvalificerade omhändertaganden som normalt utförs av ambulanssjukvården. Som huvudregel får räddningstjänstpersonalen inte utöva hälso- och sjukvård. Nödrätten är inte en utväg som regelmässigt ska användas i verksamheten. Det föreligger alltid en risk för att den enskilde räddningsmannen inte går fri från ansvar. Om ett vårdbehov identifierats redan i larmfasen ska sjukvårdsinsatsen, inklusive initial bedömning av vårdbehov, alltid påbörjas av regionen och fortsatt ledas av regionen genom hela händelseförloppet.³

Även här ser Sjöfartsverket ett behov av att regionernas ansvar tydliggörs.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Erik Eklund. I den slutliga handläggningen har direktören för sjö- och flygräddningsavdelningen Mattias Hyllert, driftchefen vid JRCC Laila Svendsen, gruppchefen vid SAR strategisk styrning Cecilia Wegnelius, ställföreträdande chefsjuristen Åsa Holm och verksamhetsjuristen Ulf Holmgren deltagit, även föredragande.

Detta beslut har fastställts elektroniskt i Sjöfartsverkets ärendehanteringssystem.

Kopia till:

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

s.sl.delning@regeringskansliet.se

³ Rapport Aktörsgemensamma insatser i oländig miljö med förmodat eller bekräftat sjukvårdsbehov i samband med sjö-, flyg- och fjällräddning, Sjöfartsverket diarienummer 20-00408, sid. 8